

Overweging 10 juni 2018

tent van samenkomst

Lezingen: Genesis 28, 10-18; Openbaring 21, 2-5; Lucas 19, 1-10.

Vandaag gedenken we de dag dat deze vieringsruimte de Heer is toegewijd. Door die bijzondere bestemming is het heilige ruimte. Gewijd tot Gods eer en tot heiliging van mensen.

Het is de plaats waar de samengebrachte gemeente zich oriënteert op God om die te ontmoeten in woord, gebed en sacrament. En om zich als gemeenschap van Christus op te dragen aan de Vader en in de Geest bevestigd te worden als lichaam van Christus, verblijfplaats van God tussen de mensen. Daarbij bidden we dat God ons tegemoet wil komen, zoals wij verlangen Hem te ontmoeten in ons samenzijn, Hem dankend voor de zegeningen die we reeds hebben ontvangen.

Daarbij lezen we verhalen die iets vertellen over plaatsen van ontmoeting. Verhalen die stammen uit een tijd waarin nog geen sprake was van kerkgebouwen, maar wel van kerken in de betekenis van gemeenschappen van Christus. Waar Christus wordt aangeduid als plaats van Gods ontmoeting, staat Hij in een verhaaltraditie van Gods ontmoetingen, die als zodanig het karakter hebben van een voorlopigheid, van belofte. Vooruitlopend op een vervulling, gesymboliseerd in het hemels Jeruzalem.

Zo heeft ook deze plaats waar wij samenkomen het karakter van voorlopigheid en van belofte, maar tegelijkertijd als pleisterplaats ook het karakter van de reële ervaring van ontmoeting; van even plaats van God zijn. En als gebouw met een bijzondere bestemming verwijst het naar Gods aanwezigheid.

Jakob noemt de plek onder de blote hemel waar hij zich te rusten legt en waar voor hem de hemel zich opent, niet alleen plaats waar God aanwezig is, maar ook huis van God en poort van de hemelen. Op die plaats bevestigt God de belofte aan Abraham gedaan. Vervolgens neemt Jakob de steen waarop zijn hoofd rustte, overgiet die met olie en richt die op als wijsteen, teken van herinnering en verwijzing. En hij noemt de plaats Betel, huis van God. Jakob legt hier als het ware de eerste steen voor het huis Israël, zijn latere naam. Het verhaal licht weer op wanneer we Jezus horen zeggen dat de mensenzoon geen steen heeft om zijn hoofd op te rusten, dat hij de steen is die versmaad wordt, maar hoeksteen wordt van de nieuwe tempel.

Het verhaal over Jakob lijkt in eerste instantie misschien op een individuele Godservaring. Een ervaring die we wellicht zelf ook kennen. Onder een volle sterrenhemel op een stille en verlaten plaats. Zo ontzagwekkend dat we niet anders kunnen dan die in verband te brengen met Gods aanwezigheid. Zoals het maanlicht op een kalme zee, een veld vol verschillende bloemen en zo veel andere dingen in de geschapen wereld die ons de aanwezigheid van God bijna tastbaar in herinnering brengen. Maar het verhaal van Jakob gaat niet over de individuele Godservaring. Jakob is geen individu. Hij is een corporatieve persoon (corporate personality), hij representeert het volk Israël. Wat aan Jakob geopenbaard wordt is de belofte aan Israël. Het huis van God is daar waar het volk van God met God in communicatie staat, waar er een heen en weer is tussen de hemel en de aarde. In de individualiteit bestaat geen relatie, geen generaties, geen volk, geen identiteit. Zo is ook Christus niet te zien als individu. Wat in Hem geopenbaard wordt betreft het in Hem vernieuwde

godsvolk. Ook Hij heeft een corporatieve identiteit waarin wij als zijn gemeenschap delen. Hierdoor kunnen we ook alleen maar samen Christus representeren.

Zo vormen ook wij huis van God. Waar Gods aanwezigheid binnenkomt wordt een willekeurige plek huis van God, ontstaat gemeenschap, worden individuen een volk. In Hem is de mensengemeenschap namelijk inbegrepen. Zijn aanwezigheid brengt een verandering teweeg.

Kerk is daarmee ook plek van bekering. De plaats mag dan geheiligd zijn, maar dat betekent niet dat alleen heiligen erbinnen mogen gaan. We treden de ruimte van de ontmoeting binnen als zondaars; wat toegankelijker gezegd: gewoon als de mensen die we zijn met licht en donker. Zo stellen we ons in Gods openbarend licht. Dat ons liefdevol aan het licht brengt. Niet door shaming en blaming. Maar taktvol ons in onze waarde latend. En juist dat schept de vrije ruimte die nodig is voor bekering. We bekeren ons niet onder dwang, maar in het licht van onze bedoeling en in de wetenschap ons als de mens die we zijn aanvaard te weten. Zo wordt het ons duidelijk gemaakt in het verhaal over Zacheüs. Wanneer Jezus het huis van Zacheüs tot zijn huis maakt, kan deze zich bekeren en herstellen doen (tesjuva en tikkun; berouw en boete). Zo wordt Zacheüs teruggeplaatst in de relaties binnen de samenleving waaruit hij was verstoten en weer lid worden van het volk van de belofte, zoon van Abraham.

Wij komen hier niet omdat we heilig zijn, maar om geheiligd te worden.

Wat we als kerkgemeenschap en volk van God zijn, zijn we in voorlopigheid en in belofte. Nog is de schepping niet voltooid. Het oude is weliswaar voorbij, maar het nieuwe heeft zich nog niet gevestigd. We leven tussen doop en voleinding. Het tijdperk van de Geest, het tijdperk van de kerk. We verwachten het nieuwe Jeruzalem.

De ontmoetingen die we hier hebben, de momenten van Godsopenbaring sterken ons geloof en vertrouwen in de waarheid en de betrouwbaarheid van de belofte: “zie ik maak alles nieuw”. Die ervaringen roepen ons telkens op ons te bekeren en ons leven in het licht van de gerechtigheid te stellen, zoals ook Zacheüs in het verhaal doet. We verwachten het nieuwe Jeruzalem en verlangen intens naar een vrije respectvolle wereld, een huis waar recht wordt gedaan aan mensen, waar vrede heerst, waar afgedwaalden mogen thuiskomen. Waar wie zichzelf verloren hun identiteit als mens hervinden.

Tegelijk schept dit verlangen ook een verantwoordelijkheid om te leven in overeenstemming met dit verlangen. We kunnen in alle redelijkheid niet beweren naar vrede te verlangen wanneer we in onmin met onze omgeving leven. “Probeer, zover het van u afhangt, met ieder in vrede te leven”, zegt Paulus. En Jezus: “als jullie gerechtigheid niet groter is dan die van hen die naar de letter leven, zullen jullie het koninkrijk niet binnen gaan”.

De inzet op vrede en gerechtigheid, waarden van het nieuwe Jeruzalem, is geen opgelegde verplichting. Die inzet wordt ingegeven door de liefde die we zelf ontvangen hebben, namelijk die van God voor zijn volk. Het is het vanzelfsprekende antwoord op het liefdesaanbod van Godswegen. Een wisselwerking gesymboliseerd in de ladder van Jakob, waarlangs engelen omhoog en omlaag gaan. Een wisselwerking zoals beschreven in psalm 85, vers 11 en volgende: “Liefde en trouw ontmoeten elkaar, heil en vrede omhelzen elkaar. Trouw ontkiemt uit de aarde, rechtvaardigheid daalt neer uit de hemel. En de Heer schenkt almaar zegen, en onze aarde geeft vruchten in

overvloed”.

Wanneer we kerkwijding vieren, vieren we ook op een bepaalde manier onze doop. Jakob zalft een steen met olie tot een wijsteen als herinnering aan de plek waar God zijn belofte bevestigt om van Jakob een volk te maken. De stenen van dit huis waarin wij samenkomen zijn gezegend tot een herinnering aan en verwijzing naar Gods trouw. Wijzelf zijn bij de doop gezalft met olie om levende wijstenen te zijn van de nieuwe tempel in de Geest gebouwd rond de hoeksteen die Jezus Christus zelf is. In de doop zijn we gezalft en geheiligd tot teken en verwijzing naar Gods aanwezigheid onder de mensen. En we doen dit in een wereld die nood heeft aan concrete tekenen van Gods aanwezigheid, aan vrede, aan gerechtigheid, aan respect en veiligheid, aan perspectief. Mogen wij dan zijn waartoe we gezalft zijn. Amen.